Stimată Doamnă/ Stimate Domn,

Vă invităm să participați la **A XXIV-a ediție a Simpozionului anual internațional *Limbă, cultură și identitate românească***, organizat de Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide", Academia Română, Filiala Iași, în colaborare cu Asociația Culturală „A. Philippide", în perioada **8–10 octombrie 2025**. Simpozionul se va desfășura la Iași, în format **hibrid**.

Termenul de înscriere la simpozion se prelungește până la data de 10 iulie 2025.

Prelegerile din deschiderea simpozionului vor fi susținute de:

-Prof. univ. dr. **Luisa Valmarin** (Universitatea Sapienza, Roma, Italia), ***Jocurile memoriei: dublul final al romanului* Sertarul cu aplauze *de Ana Blandiana***;

-Prof. univ. dr. habil. **Przemysław Dębowiak** (Universitatea Jagiellonă din Cracovia, Polonia), ***Materialul lexical românesc din două dicționare multilingve de la sfârșitul secolului al XVIII-lea***;

-Prof. univ. dr. **Mihaela Pîrvulescu** (Universitatea din Toronto, Canada), ***Dezvoltarea și păstrarea limbii române în comunități românești multilingve din Canada***;

-Conf. univ. dr. **Valentina Ippolito** (Kingston University, Londra, Anglia), ***The Dialogical Gaze: The Journey of Migration to Italy in Contemporary Italian and Romanian Cinema***.

*

Înființat în 1927, Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide" este alcătuit din cinci departamente: Lexicologie și lexicografie, Dialectologie și sociolingvistică, Toponimie, Istorie literară, Etnologie. În cele ce urmează, menționăm câteva repere istorice și parte dintre lucrările elaborate de cercetătorii din institut:

Departamentul de lexicologie și lexicografie a participat la realizarea primei ediții a *Dicționarului limbii române*, proiect fundamental al Academiei Române încă de la crearea instituției, prin redactarea materialului aferent literelor *E*, *L*, *Ș*, *V*, *W*, *X*, *Y*. În ultimele decenii, Departamentul de lexicologie și lexicografie derulează un amplu proces de digitalizare a cercetării lexicografice românești, în conformitate cu ideea de conservare a patrimoniului lingvistic românesc și de promovare, prin mijloace digitale, a rezultatelor cercetărilor din institut. În acest context, Departamentul de lexicologie și lexicografie este implicat, în prezent, în realizarea a trei proiecte fundamentale: ***DLR***. ***Dicționarul limbii române. Litera C***, ediția a doua revizuită și adăugită (cea mai importantă lucrare lexicografică realizată sub egida Academiei Române), ***CLRE. Corpus lexicografic românesc electronic*** (singura colecție – realizată de specialiștii Academiei Române – de ediții digitale ale celor mai reprezentative dicționare ale limbii române din toate timpurile; https://clre.solirom.ro/) și **eDTLR.** ***Dicționarul tezaur al limbii române în format***

electronic (în colaborare cu Institutul de Informatică Teoretică din Iaşi), subsumate programului național ***Tezaurul lexical al limbii române***. Astfel, în departament sunt create, atât prin proiectele fundamentale din planul Academiei, cât și prin alte proiecte extrabugetare: dicționare (de tip tezaur, dar și terminologice), ediții (critice) lexicografice în format digital, corpusuri lexicografice, diverse instrumente și resurse digitale pentru limba română.

Departamentul de dialectologie şi sociolingvistică are ca obiectiv principal tezaurizarea şi valorificarea – sub formă de atlase, volume cu etno- şi sociotexte, precum şi, mai recent, platforme multimedia – a graiurilor dacoromânești de la est de Carpaţi, printr-o abordare interdisciplinară, ce implică direcţii de cercetare conexe precum dialectologia, geolingvistica şi sociolingvistica, alături de care a fost cooptat în ultimele două decenii un nou domeniu de cercetare – cel al *digital humanities*. Menţionăm, în acest sens, proiectul *Noul Atlas lingvistic român, pe regiuni. Moldova şi Bucovina,* în cadrul căruia au fost publicate până acum cinci volume de atlas şi trei cu texte dialectale și care reprezintă un proiect fundamental de cercetare al Academiei Române, precum și *Atlasul lingvistic audiovizual al Bucovinei* (ALAB) sau *NALR-Mold.Bucov. – resurse lingvistice în format electronic* (eNALR-MB), ultimele două reprezentând cele mai recente rezultate ale unei colaborări, inițiate în anii ’90, dintre dialectologii şi informaticienii din centrul academic ieșean.

La **Departamentul de toponimie** au fost publicate mai multe volume în cadrul programului *Tezaurul toponimic al României. Moldova* (TTRM). Primele patru volume din seria coordonată de prof.univ. dr. Dragoş Moldovanu oferă un *Repertoriu istoric al unităţilor administrativ-teritoriale (1772–1988)*, în două părţi, un dicţionar cuprinzând *Toponimia Moldovei în documente scrise în limbi străine (exclusiv slavona) (1332–1850)*, un dicţionar care prezintă *Toponimia Moldovei în cartografia europeană veche (cca 1395–1789)*, cu un amplu studiu monografic. În cadrul aceluiaşi program a mai fost elaborat *Micul dicţionar toponimic al Moldovei, structural şi etimologic*, în două părţi cuprinzând o selecţie din *Toponimia personală*, respectiv din *Toponimia descriptivă* a Moldovei. În prezent, la Departamentul de toponimie se lucrează la *Dicţionarul toponimic al Moldovei, structural şi etimologic*, fiind în curs de finalizare un prim volum cuprinzând literele A-C, cu prezentarea cvasiexhaustivă a toponimiei majore a Moldovei. Lucrările sunt elaborate în cadrul unui amplu proiect dedicat lexicografiei toponimice, unic în literatura de specialitate, bazat pe o minuțioasă documentare lingvistică, istorică și geografică, în care stabilirea etimologiilor este argumentată științific, iar materialul lexical este structurat potrivit teoriei câmpurilor toponimice.

La **Departamentul de istorie literară** s-au elaborat lucrări de sinteză, precum *Dicționarul literaturii române de la origini până la* 1900 (proiect al cercetătorilor ieșeni), *Dicționarul general al literaturii române*, ed. I și ed. a II-a, proiect coordonat de acad. Eugen Simion și realizat prin colaborarea specialiștilor de la mai multe institute de profil din țară, cuprinzând 7, respectiv 8 volume, *Dicționarul literaturii române*, în două volume, coordonat de acad. Eugen Simion, realizat, de asemenea, prin colaborarea mai multor institute din țară. În prezent, la Departamentul de istorie literară se lucrează la *Enciclopedia scrierilor memorialistice românești*, proiect al cercetătorilor ieșeni și la mai multe ediții critice. Arhiva departamentului oferă informații biobibliografice despre scriitori români, unele cu caracter inedit.

La **Departamentul de etnologie** se păstrează Arhiva de Folclor a Moldovei și Bucovinei (înființată în anul 1970 de profesorul Ion H. Ciubotaru, membru de onoare al Academiei Române), care cuprinde cca 300.000 documente etnofolclorice, culese de pe teren, ilustrând diverse teme ale culturii tradiționale din estul și nord-estul țării și reflectând dinamica etnoculturală a mediului rural moldovenesc din ultima jumătate de secol. Valorificând aceste informații, cercetătorii departamentului au publicat lucrări fundamentale – monografii cuprinzând materiale documentare inedite – despre obiceiurile familiale (de naștere, nupțiale și funebre), obiceiurile agrare, practici calendaristice, ocupații tradiționale, arhitectură țărănească, ornamentica populară, precum și antologii de texte folclorice (basme, colinde, balade, cântece propriu-zise) ș.a.

Ne-ar face plăcere ca prezentările dvs. să fie cirscumscrise celor cinci mari direcţii de cercetare specifice institutului nostru – motiv pentru discuţii şi dezbateri pe marginea problemelor de actualitate ale lingvisticii, istoriei literare și etnologiei.

Colaborarea dintre filologi și informaticieni reprezintă o altă preocupare fundamentală a cercetătorilor din institut, în vederea obținerii de resurse și instrumente de lucru în format digital necesare limbii și culturii române, precum dicționare, atlase, enciclopedii, corpusuri de limbă scrisă sau vorbită etc.

Prin semnificațiile lor, trei date calendaristice din preajma simpozionului oferă alte posibile teme de dezbatere:

– **26 septembrie, Ziua europeană a limbilor**

Începând din 2001, Consiliul Europei și Comisia Europeană sărbătoresc, în fiecare an, pe 26 septembrie, **Ziua europeană a limbilor**. „Ziua europeană a limbilor are ca scop să aducă în atenția publicului marea varietate lingvistică din Europa, să promoveze patrimoniul cultural și diversitatea

lingvistică, să încurajeze oamenii de orice vârstă să învețe limbi străine, precum și să promoveze profesia de traducător, de interpret și alte profesii legate de domeniul lingvistic" (https://romania.representation.ec.europa.eu/news/ziua-europeana-limbilor-2023-2023-09-05_ro).

– **30 septembrie, Ziua internațională a traducătorilor**
În fiecare an, la 30 septembrie, traducători, interpreţi şi terminologi celebrează Ziua internațională a traducătorilor, o inițiativă din 1991 a Federaţiei Internaţionale a Traducătorilor (FIT – Fédération Internationale des Traducteurs / International Federation of Translators), sub egida UNESCO (https://www.agerpres.ro/flux-documentare/2024/09/30/30-septembrie-ziua-internationala-a-traducatorilor-onu--1361773#:~:text=%C3%8En%20fiecare%20an%2C%20la%2030,Translators)%2C%20sub%20egida%20UNESCO).

– **16 noiembrie, Ziua patrimoniului mondial UNESCO din România**

Anual, la 16 noiembrie, este sărbătorită **Ziua patrimoniului mondial UNESCO din România**. „Data a fost aleasă pentru a rememora ziua de 16 noiembrie 1972, când Conferința Generală a UNESCO a adoptat Convenţia privind Protecţia Patrimoniului Mondial Cultural şi Natural" (https://www.cnr-unesco.ro/ro/activitate/ziua-patrimoniului-unesco-din-romania).

În concordanță cu reperele menționate, câteva teme de dezbatere în cadrul simpozionului ar putea fi:
– Limba română actuală: normă și uz;
– Predarea limbii și culturii române la universitățile din străinătate;
– Situaţia limbii române în comunităţile româneşti din străinătate;
– Fenomenul plurilingvismului;
– E-book vs carte în format clasic;
– Literatura minorităților – contribuție la literatura națională;
– Științe umaniste digitalizate (lingvistică, istorie literară, etnologie);
– Rolul tehnologiei informației și a comunicaţiilor în dezvoltarea universului cultural;
– Strategii de promovare a patrimoniului istoric și cultural-artistic din România;
– Salvgardarea patrimoniului cultural imaterial şi rolul său în păstrarea identităţii naţionale;
– Rolul diasporei în promovarea valorilor spirituale românești.

Lucrările simpozionului din 8-10 octombrie 2025 se vor desfășura pe mai multe secțiuni: **lingvistică, critică și istorie literară, etnologie-etnografie, cultură și identitate românească**. Totodată, ca și la edițiile anterioare, organizatorii vor acorda un spațiu generos **prezentării rezultatelor unor granturi, burse, proiecte recent încheiate sau în curs de derulare** (rezultate parțiale).

Participanții doctoranzi sunt rugați să trimită organizatorilor, la înscrierea la simpozion, acordul conducătorului de doctorat, cu datele instituționale de contact ale acestuia.

*

În cadrul simpozionului va fi organizată o **secțiune distinctă**, reprezentată de a XI-a ediție a Simpozionului național ***Memorialistica românească: între documentul istoric și obiectul estetic***. Scrierile memorialistice constituie o componentă de mare valoare a patrimoniului cultural românesc, memorialistica fiind un segment revelator pentru literatura și cultura română. Jurnale, memorii, corespondență alcătuiesc, ca într-un *puzzle*, tabloul unor evenimente care au marcat istoria României sub toate aspectele ei.

*

Comunicările se susțin în limba română.

Pentru editarea viitorului volum cu lucrările simpozionului este acceptată traducerea studiului în engleză sau în franceză (desigur, calitatea traducerii va fi una dintre condițiile publicării).

Volumul cu lucrările simpozionului va fi publicat la o editură din România acreditată CNCS. Toate articolele vor fi evaluate de referenți în sistem de *peer-review*. Textele care nu vor întruni standardele științifice pentru publicare sau cele neprezentate în cadrul simpozionului nu vor fi incluse în volum. Totodată, vom publica doar articole inedite și nu reluate ca atare sau ca variante ori traduceri ale unor articole editate anterior, indiferent de locul publicării.

Programul Simpozionului va fi afișat în timp util pe site-ul Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide" (www.philippide.ro).

Taxa de participare:

– 140 RON/ 30 EURO (participare *online*). Suma va acoperi accesul la comunicările simpozionului, costurile necesare editării în volum a comunicărilor, precum și alte costuri de organizare.
– 200 RON/ 40 EURO (participare *in situ*). Suma va acoperi accesul la comunicările simpozionului, costurile necesare editării în volum a comunicărilor, mapa cu documentele simpozionului, pauzele de cafea.

În cazul comunicărilor cu mai mulți autori, fiecare autor va achita, separat, jumătate din taxa de participare, în funcție de formatul participării: *online* sau *in situ*.

Cheltuielile pentru transport și sejur (masă și cazare) vor fi suportate de participanți.

Taxa de participare va fi achitată în contul Asociației Culturale „A. Philippide" (pe care îl vom comunica ulterior).

*

Fiecărei comunicări îi vor fi rezervate 30 de minute (inclusiv întrebările și discuțiile).

Vă rugăm să completați formularul anexat în care veți include **câteva informații despre afilierea dvs. instituțională, titlul și rezumatul comunicării, în limba română, bibliografia minimală**. **Sunteți rugați, totodată, ca în mesajul de înscriere să menționați și formatul pentru care optați: *online* sau *in situ*. Veți trimite informațiile pe adresa simpozioniasi@gmail.com, până la data de *10 iulie 2025*.** Decizia Comitetului științific cu privire la acceptarea comunicării dumneavoastră vă va fi transmisă până la data de 20 iulie 2025.

Într-o circulară ulterioară vom reveni cu informații privind contul Asociației Culturale „A. Philippide" și alte noutăți cu referire la simpozion.

COMITETUL ŞTIINŢIFIC

Prof. univ. dr. *Vasilka ALEKSOVA* (Universitatea „St. Kliment Ohridski", Sofia, Bulgaria); Prof. univ. dr. *Margaret H. BEISSINGER* (Princeton University, USA); Conf. univ. dr. *Mihaela BUCIN* (Universitatea din Szeged, Ungaria); Conf. univ. dr. *Crina BUD* (Université Sorbonne-Nouvelle, Paris, France/ Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, România/ Institutul Limbii Române din București, România); Prof. univ. dr. *Dan Octavian CEPRAGA* (Università di Padova, Italia); Prof. univ. dr. habil. *Adrian CHIRCU* (Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca, România); Lector univ. dr. *Roxana CIOLĂNEANU* (Universidade de Lisboa, Portugalia/ Institutul Limbii Române, București, România); Conf. univ. dr. habil. *Nina CORCINSCHI* (Institutul de Filologie Română „Bogdan Petriceicu-Hasdeu", Chișinău, Republica Moldova); Prof. univ. dr. *Bogdan CREŢU* (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, România); Asist. univ. drd. *Delia CRISTEA* (Universidad „Pablo de Olavide", Sevilla, Spania); Dr. Dr. H.C. *Wolfgang DAHMEN* („Friedrich Schiller" Universität, Jena, Germania); Conf. univ. dr. *Emilia DAVID* (Universitatea din Pisa, Italia); Conf. univ. dr. *Danilo DE SALAZAR* (Università della Calabria,

Italia); Prof. univ. dr habil. *Przemysław DEBOWIAK* (Universitatea Jagiellonă, Cracovia, Polonia); Prof. univ. dr. *Mircea A. DIACONU* (Universitatea „Ștefan cel Mare" din Suceava, România/ Memorialul Ipotești – Centrul Național de Studii „Mihai Eminescu", România); Prof. univ. dr. habil. *Oliviu FELECAN* (Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca, Centrul Universitar Nord, Baia Mare, România); Conf. univ. dr. *Teodora GHIVIRIGĂ* (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași, România); CS I dr. *Gabriela HAJA* (Institutul de Filologie Română „Alexandru Philippide", Academia Română, Filiala Iași, România, **Președinte**); Prof. univ. dr. *Rodica ILIE* (Universitatea „Transilvania" din Brașov, România); Lector univ. dr. *Emilia IVANCU* (The University of Helsinki, Finlanda/ Academia de Studii Economice din București/ Institutul Limbii Române din București, România); Lector univ. dr. *Adrian JICU* (Universitatea „Vasile Alecsandri", Bacău, România); CS I dr. habil. *Laura JIGA ILIESCU* (Institutul de Etnografie și Folclor „Constantin Brăiloiu", București, România); Prof. univ. dr. *Martin MAIDEN*, membru al Academiei Britanice (University of Oxford, Anglia); Conf. univ. dr. habil. *Roberto MERLO* (Università degli Studi di Torino, Italia); Acad. *Michael METZELTIN* (Institut für Romanistik, Universität Wien, Austria); Prof. univ. dr. *Ioan MILICĂ* (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iași/ Directorul Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu" din Iași, România); Lector univ. dr. *Nicoleta NEȘU* (Sapienza – Università di Roma, Italia/ Universitatea „Babeș-Bolyai", Cluj-Napoca, România/ Institutul Limbii Române din București, România); Prof. univ. dr. habil. *Florentina NICOLAE* (Universitatea „Ovidius" din Constanța/ Institutul de Istorie și Teorie Literară „G. Călinescu" al Academiei Române, București, România); Prof, univ. dr. habil. *Felix NICOLAU* (Universidad de Granada - España / Universitatea Tehnică de Construcții din București, România/ Institutul Limbii Române din București, România); Conf. univ. dr. *Cristinia PALADIAN* ("Yuriy Fedkovych" Chernivtsi National University, Ucraina); Prof. univ. dr. *Lăcrămioara PETRESCU* (Universitatea „Alexandru Ioan Cuza" din Iaşi, România); Prof. univ. dr. habil. *Cecilia Mihaela POPESCU* (Universitatea din Craiova, România); Prof. univ. dr. *Virginia POPOVICI* (Universitatea din Novi Sad, Serbia); Prof. univ. dr. *Fernando SÁNCHEZ MIRET* (Universidad de Salamanca, Spania); Prof. univ. dr. *Adriana SENATORE* (Università degli studi di Bari „Aldo Moro", Italia); CS I dr. *Annemarie SORESCU MARINKOVIĆ* (The Institute for Balkan Studies, Serbian Academy of Sciences and Arts, Belgrade, Serbia); Conf. univ. dr. *Adrian STOICESCU* (Universitatea din București, România); Prof. univ. dr. *Emma TĂMÂIANU-MORITA* (Kindai University, Osaka, Japonia); Prof. univ. dr. *Dumitru TUCAN* (Universitatea de Vest din Timișoara, România); Conf. univ. dr. *Felicia VRÂNCEANU* ("Yuriy Fedkovych" Chernivtsi National University, Ucraina).

COMITETUL DE ORGANIZARE

Președinte al Comitetului de organizare: *Gabriela HAJA*, Directorul Institutului de Filologie Română „Alexandru Philippide" (secretariat_philippide@yahoo.com).
Membri: *Ioana BASKERVILLE* (repciuc_i_o@yahoo.com); *Nicoleta BORCEA* (nikolet14@gmail.com); *Luminița BOTOŞINEANU* (lumi.botosineanu@gmail.com); *Alina BURSUC* (alina.bursuc@hotmail.com); *Daniela BUTNARU* (d_butnaru@yahoo.com); *Astrid CAMBOSE* (astrid.iasi@yahoo.com); *Marius-Radu CLIM* (mariusradu_ro@yahoo.com); *Alexandru COHAL* (alexandru.laurentiu.cohal@gmail.com); *Ofelia ICHIM* (ofelia.ichim@gmail.com); *Doris MIRONESCU* (dorismironescu@yahoo.com); *Mariana NASTASIA* (nastasiamariana1@gmail.com); *Florin-Teodor OLARIU* (olariuft@yahoo.com); *Veronica OLARIU* (olariu09@gmail.com); *Ana-Maria PRISACARU* (carpanamaria@yahoo.co.uk); *Elena Isabelle TAMBA* (isabelle.tamba@gmail.com).

Directorul Institutului de Filologie Română
„Alexandru Philippide"

CS I dr. Gabriela HAJA

Președintele Asociației Culturale
„A. Philippide"

CS I dr. Ofelia ICHIM